

Bibliot. Jagiellońska.
Kraków
Iw. Smug 19

טשענאכאזער

אָנשטעלונג פֿאַר אַ מיליטערישען
פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן

פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן

פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן
פֿאַר אַן אַרבעטן

Piątek 4. 13 lipca 1934 7.32 ליכט-צינדען פֿאַר אַן אַרבעטן

אכטונג האנדווערקער!
שבת, ד. 14. ד. 4. נאכמ.
אין אייגענעם לאקאל אלע 12
א רעפערט פון ח' עריאש
מיטגליד פון צענטר. יוד. האנדו. פערבאנד אין ווארשא
א. ד. ט. "די אקטועלסטע האנדווערקער-פראגען
אין יעצטיגען מאמענט".
צוליעב דער וויכטיגקייט פון דער טעמא קומט
חברים מאסענווייז.

אויפפאדערונג.
אין פאדער אויף צום לעצטען מאל דעם ה'
אינזידאר הערשליקאויטש פילדוסקיענא 31 №
מיר צו בעצאלען פאר דעם אנציג, וועלכען אין
האב איהם געמאכט.
דאכט זיך, אז אין משך פון 2 יאהר האט דער
חוב שוין געקאנט בעצאלען ווערען.
אויב אין משך פון 8 טעג וועט ער דעם
ענין נישט ערלעדיגען, וועל איך עס איבערגעבען
אין געריכט.
ש. ראזענטאל, אלע 31

Dr. med. H. FALK
האלד - נאז - און אויערן
קראנקהייטען
צוריקגעקומען
9-11 5-7
ul. Panny Marji 37
tel. 16-15.

ZIOŁA Z GÓR HARCU
D-ra LAUERA
די עס האבן פאסטגעשטעלט די גרעסטע ראק-
סמיער, וועלכע אן אידעאל מיט פאר געוונען פאכן
צוליב אבסטרופאציע.
א קראנקער פאכן איז די היימקראנקע סיבה פון
אנשטאט פון קראנקהייטן. - פאר אומרייכע דאס
בלוט און שאפט א שלעכטע שטאף-העקסלונג.
פון די פאדראנג-ארגאנען, פארשטארקן דעם
ארגאניזם און העלן דעם אפגעשט.
ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA
פאזיטיון די יידן פון לעבער, נירן, נאזשטינען.
העסארידן, לירן, רעספאסינס, און
אירעסטינס.
די פאדראנג-ארגאנען, פארשטארקן דעם
ארגאניזם און העלן דעם אפגעשט.
ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA
פאזיטיון די יידן פון לעבער, נירן, נאזשטינען.
העסארידן, לירן, רעספאסינס, און
אירעסטינס.
די פאדראנג-ארגאנען, פארשטארקן דעם
ארגאניזם און העלן דעם אפגעשט.
ZIOŁA Z GÓR HARCU D-ra LAUERA
פאזיטיון די יידן פון לעבער, נירן, נאזשטינען.
העסארידן, לירן, רעספאסינס, און
אירעסטינס.

pol i niemilą jego won
USUWA
SUDORYN
"AP. KOWALSKI" WARSZAWA
PROSZEK Z SITKIEM

Odciski
ZGRUBIAŁA SKÓRĘ I BRODAWKI
USUWA BEZ BÓLU I BEZPOWROTNI
KLAWIOL
"AP. KOWALSKI" WARSZAWA

pol i niemilą jego won
USUWA PŁYN
SUDOR
"AP. KOWALSKI" WARSZAWA

הסתדרות "תרבות" בפולניה, סניף בצ'נסטוחוב.
מאנטאג, ד. 16-טען ד. ח. האלץ 10 אונדער
קומט פאר אין קינא-זאל, "לונא"
א פרויער-אקאדעמיע
צום אנדענק פון גרויסען העברעאישען דיכטער
חיים נחמן ביאליק ז"ל
פילעטען צום פרייז פון 49 גר. צו בעקומען אין געוועלע פון ה. א. ליברא.
ווייט און אין טאג פון דער אקאדעמיע ביי דער קאסע.

צו דער ג. קונדשאפט אין שטאדט און אויף דער פראווינץ!
דערמיט מאך איך בעקאנט מיין געהערטע
קינדשאפט, אז פון 1 טען יאנואר ד. י.
האב איך איבערגעטראגען
מיין לאנגיעהריגע און גוט-בעקאנטע
שניידער-ווערקשטעל
אונטער דער פירמע:
ש. גראנקע
(פריהער אלע 10)
אין דער 2-טער אלע 20
(אין הויף 1-ער אינגאנג, רעסס, 2-ער שטאק).
וואו כ'נעם ווייטער אן אלערארט בעשעלונגען פון אייגענע און אג-
פערטויטע סחורות, וועלכע איך פיהר אויס פונקטליך און רעזעל צו
דער גרעסער צופרידענהייט פון דער קונדשאפט.
מיט אכטונג ש. גראנקע, אלע 20.

Pierwszorzędna Pracownia Kuśnierska
S. A. BIRNBAUM
I-sza Aleja № 3, w podwórzu
przyjmuje na nadchodzący sezon
wszelkie roboty kuśnierskie
po cenach niżonych.
S. A. Birnbaum, Aleja № 3.

נ"ע שמחה ישכר שנהנחמל"ר
אין געשטארבען נאך קורצע און שווערע לידען אין עלטער פון 77 י.
די לויא איז פארגעקומען דאנערשטאג, ד. 12. ד. ח. (כ"ט תמוז תרצ"ד).
גלייכצייטיג דריקען מיר אויס א דאנק דער הברה-קרישא, ווי אויך
די אלע, וועלכע האבען אנטהיל גענומען אין דער לויא און אפגעגעבען
דעם לעצטען כבוד אונזער סייערען נפטר.
די אין טעמען טרויער פערפליבענע
זיהן, טונכטער און פאמיליע.

דעם טעפעסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער חשוב' מיט-
גליעד ה' יוסף מעסער צוליעב'ן טויט פון זיין פרוי
פעריל נ"ע
המקום ינחם אותך בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
די גבאים און מתפללים פון טאמאשאווער שטיבעל
ווארשאווער גר. 17.

דעם געהערטען ה' יוסף נעסער און פרוי אסתר זי"נשטאק
צוליעב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכער פרוי און מוטער
נ"ע פעריל
דריקען אויס דעם טעפעסטען מיטגעפיהל
עלער-קאמיטעט פון דער פאזשעכנע שולע גר. 15.

אהרן יוסטמן
ב"ר פנימין אליעזר נ"י
ורשה-צ'נסטוכוב
מאורשיו
בירה תמוז תרצ"ד.
ברכת מו"ס לחברנו הנעלה והחביב הח"ב מוכתב במעלות איש האש-ולות
מוכיר הסדרות "פועלי אגודת ישראל" בעירנו מר **אהרן יוסטמן** לרגלי בואו
האירושין ויהי' שיוכה להמשיך עבודתו האגודתית מתוך עושר וכבוד על הרי ציון
וירושלים הבנויה.
ועד "קרן הישוב" צ'נסטוכוב.
ברכת מו"ס חמה ולבבית לחברנו האהוב
מר **אהרן יוסטמן** לארושיו.
יוכה לבנות ביתו על הרי ציון וירושלים הבנויה.
אשר גוטסמן, בונם רבינוביץ.
מזל-טוב
לידידנו מר **אהרן יוסטמן** לארושיו.
משפחת ואקס.
Z intencji zaręczyn p. ARONA JUSTMANA z panną
SARĄ MAJERANC, wiele szczęścia życzy
Hurtowy Skład Papieru "PAPIER"
Częstochowa, Aleja 16.
סל מלא ברכות ובתוכם ברכת מזל-טוב למר **אהרן יוסטמן** לרגלי בואו בברית
הארושין העלמה מרת **שרה מאיר**
ולמרת **שרה קליימאן** עם מר **שלמה האלבערספער** וירושלים
יהא רעוא שוונגע יעלה יפה וזרח מזלכם כשמש בצהרים.
רפאל לאנדוי.

אונזער טעפעסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס דער
פאמיליע ברודער
צוליעב'ן טויט פון זייער איבערערגעסליכען מאן, פאטער און ברודער
נ"ע פייניש
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
פ. באטשאן און פרוי.
דער **פאמיליע ברודער**
צוליעב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן, פאטער און ברודער
נ"ע פייניש
דריקען מיר אויס אונזער טעפעסטען מיטגעפיהל
ש. באטשאן און פרוי.
מיר נעמען אנטהיל אין צער פון דער **פאמיליע ברודער** צוליעב'ן טויט פון זייער
ליעבען מאן און פאטער אונזער שטענדיגער מתפלל
נ"ע פנימין (פייניש)
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
גבאים און מתפללים פון דער חברה לינת הצדק הראשונה
סארגאדע 15.
מיר נעמען אנטהיל אין צער פון דער **פאמיליע ברודער**
צוליעב'ן טויט פון זייער אונפערגעסליכען מאן, פאטער
נ"ע פייניש
און דריקען זיי אויס דעם טעפעסטען מיטגעפיהל.
רושקע און אלתר ראטבארד.
דער **פאמיליע ברודער** צוליעב'ן טויט פון זייער
ליעבען מאן און פאטער **נ"ע פייניש**
דריקען אויס דעם טעפעסטען מיטגעפיהל.
פישל ווינדמאן אין פרוי,
זלמן ווינדמאן אין פרוי.
דעם טעפעסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזערע לאנגיעהריגע
שכנים דער **פאמיליע ברודער** צוליעב'ן טויט פון זייער
ליעבען מאן און פאטער **נ"ע פייניש**
המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
יצחק טרעמבאצקי, פרוי אין קינדער,
דוד טרעמבאצקי אין פרוי סאגאניץ.

אויף דער וואך!

די צעכען-גזירה ווערט וואס אמאל
אלץ רייפער און טרעט אריין אין לע-
בען מיט דער גאנצער קראפט.
שוין דעם אנדערן חודש, דעם 15
אויגוסט, ענדיגט זיך דער טערמין פון
די הנחות, וואס עס האבען געהאט
די מייסטער, וועלכע האבען געארבייט
זעלבסטשטענדיג ביז ענדע פונ'ם 1927
יאהר. אלץ קלאר - די, וואס ווע-
לען נישט ארויסנעמען די האנדלער-
קער-קארטען ביז דעם 15-טען אויגוסט
1934, פערלירען די מעגליכקייט צו
בעקומען הנחות און וועלען מוזען אב-
געבען א ברייטען עקזאמען, וואס קאן
זיך פאר זיי ענדיגען פאטאל.

עס דראגט דעריבער א סכנה אז
פיעל טויזענדער - אין אונזער שטאדט
הינדערטער בעלי-מלאכות - וואס ווע-
לען נישט קאנען פיהרען זייערע ווער-
קשטעלען לעגאל, ווייל לויט'ן געזעץ
וועלען די דאזיגע הענדלערקער ווע-
רען פאליצייאיש פערפאלגט און וועלען
דעריבער מוזען אינגאנצען אראב פון
פלאץ.

אויסערדעם דראגט נאך א געפארהר
פאר דעם צוקונפטיגען דור בעלי-
מלאכות, ווייל די מייסטער, וועלכע
וועלען נישט האבען קיין דיפלאם, ווע-
לען נישט טארען בעשעפטיגען קיין
לערן-יונגלעך און אויב זיי וועלען עס
יא טהון, וועלען די יונגלעך שפעטער
קיין שום רעכט נישט האבען און נישט
קענען ארויסבעקומען די געהעריגע
בעשייניגונג, וואס ס'וועט זיי זיין נוי-
טיג, כדי זיך צו קאנען פערנעמען מיט
זייער פאך.

צו אינזער גרויסען בעדויערען מו-
זען מיר פעסטשטעלען, אז ליידיגער
האבען אונזערע האנדלערקער דעם
דאזיגען ענין פערנאכטליכעט.

כל זמן עס איז נאך געווען צייט,
אדער זיי האבען געהאלטען, אז עס
איז נאך צייט, האט א גרויסער טייל
זיך נישט געיאגט ארויסצובעקומען די
האנדלערקער-קארטע, אנדערע ווידער
האבען זיך געטראכט, אז די גזירה
וועט בטל ווערען, אדער אז נישט -
וועט מען זיך שוין אנ'עצה געבען.
איצט שטעהן מיר פאר דעם פאקט,
אז אלע הנחות, ווי אויך דאס אבריקען
די צייט וועט זיך מעהר נישט לאזען

יונגע אייפערזוכט.

(דערזעהלונג)

ס'וועט קאברין.

א שעהער זומער-טאג, די גאלדע-
נע שטראלען פון דער זון רייסען זיך
אריין אין צימער דורך די אפגע-
פענסטער, שפילען זיך אויף דער גע-
האלטענער בלאז פונ'ם שפיגל, קרייכען
אין ציטערן די בעגליטע ראהמען פון
די פאר ביידער אויף די ווענד.
זי זיצט ביים פענסטער, האלט אין
די הענד א קליין טישטוכ'ל און נעהט
אויס אויף איהם א רויטען פויגעל.
איהר מאן ליגט אויסגעצויגען אויפ'ן
שאקעל - שטוהל, פערזאנלעך א פיס
איבער א פיס, מיט'ן נאקען איבער'ן
שפיץ פונ'ם שטוהל ווענטל, ווינט זיך
נאך מיט'ן קאפ, מיט א ציגארלאין
מול.

זי איז שעהן, יונג, א יאהר צוואנ-
ציג אלט, מיט א צארטער הויט און
מיט שווארצע האר און שווארצע אוי-
גען. ער זעהט אויס א יאהר דרייסיג
אלט, א שאלעקער, מיט קורץ געשווי-
רענע בלאנדע האר און מיט בלאנדע
וואנצעס.

די פרוי האט א הוסט געגעבען פון
דעם רויך פון זיין ציגאר.
זי האט ביז א קוק געטון אויף
איהם און אונטען ארויף, זי האט גע-
שווימען אבער.
זי האט ווידער א הוסט געטון און
פערשטעלט דאס מול מיט דער האנד.
- האט שוין גענומען פיפפען, פער-
שטיקט קאן מען ווערען! - האט זי א
מורמעל געטון און ווידער א קוק גע-
טון אויף איהם קרום און זיך אוועק-
געזעצט צו איהם מיט א זייט.
ער האט זיך א כאפ געטון, דער-
ביי האט ער זיך א וויג געטון מיט'ן
גאנצער קארפער, האט זיך געזעצט
גלייך און זי אנגעקוקט מיט פערזשמו-
רעטע אויגען.

ער האט געקוקט אויף איהר און
געשמיכעלט. פלוצים האט זי זיך א
כאפ געטון, אנגעקוקט איהם מיט
אויפגערגטע אויגען און זיך אנגער-
פערן מיט א פערשטיקטע קול:
א שפאס, ער מיינט אין דער אמת'ן
אז איך שטארף אוועק נאך איהם, פון
מיינעוועגען מענטשן מיט איהר אפילו

שלמה פייגענבוים

דאס הארץ, וואס האט אויפגעהערט צו קלאפען. (צו דער פטירה פון חיים נחמן ביאליק).

...חיים נחמן ביאליק שוין אויך
נישטא?

עס ווילט זיך נישט גלייבען און
דאך.

חיים נחמן ביאליק געשטארבען!

אט די יריעה האבען די קאלטע
טעלעגראף-דראטען פונאדערגעטרעטען
איבער דער גארער וועלט, און געטרא-
פען אין מיליאנען יודישע הערצער,
ווי א דונער אין העלען טאג.

איינציגווייז, איינציגווייז ווערען
פערשווינדען פון יודישען הארץ, וואס
פערזענליכקייטען, ליכטיגע געשטעל-
טען, איינציגווייז, איינציגווייז ווערט
פוסטער, ליידיגער דאס יודישע לעבען,
נור גרויקייט און וואכעדיגקייט רי-
גלען אונז ארום פון אלע זייטען, ניש-
טא קיין ברעקעל שטראהל. נישטא
שוין צווישען אונז דער משורר חיים
נחמן ביאליק, דער שטורמער און ווע-
קער, דער לעהרער און ערציהער, דער
שטראפער און מוכיח. פערשטומט גע-
ווארען אויף אייביג זיין הארפע...

ווי צו אן אלט הייליג ספר פלעגט
מען צוגעהן צו ביאליק'ן, מיט דרך
אויך, מיט ערנסטקייט, נור קיים הויב-
סטו איהם אן ליינען, פערשלינגט ער
דיך אינגאנצען - הגם טיילמאל פער-
שטעהסטו דאס געשריבענע מעהר מיט
אינטואיציע ווי מיט'ן פערשטאנד -
און דאך איז שוין שווער זיך פון איהם
אצורייסען, ווי דורך א מאגנעטישער
קראפט געגעלט ער דרך צו.

ביאליק שוין נישטא! וואס האבען
מיר פארלוירען? ניין! נישט אזוי שטעלט
זיך די פראגע וועמען האבען מיר
פערלוירען? נישטא קיין איין ארט אין
אונזער גאנצאנלעך רענעסאנס, נישטא
קיין איין גאנצאנלעך פונקט, וואו ער

און די טעג דארף מען נאך אויסנוצען.
יודישער האנדלערקער! שטעה אויף
פון דיין לעטארגישען שלאף, זעה, עס
ברענט ארום דיר א פייער, ראטעווע
זיך, פל זמן עס איז נאך צייט!
ש.

ענטלויפען אויפ'ן אנדערען עק וועלט,
פון מיין טיעפען הארץ פערגיין איך
איהר אונטער מענש, ווי דו! און דיר פער-
גיין איך אויך אונטער פערשיין, ווי זי. גיב
מיר נאך אוועק צוריק מיינע צוויי
יאהר, וואס איך האב דיר אוועקגעגע-
בען. מיין מיינעלשען פח גיב מיר צו-
ריק אוועק. נאכדעם געה, געה! איך
וועל קריגען, איז נישט קיין אגענט,
איז עפס אנ'ערהליכען ארבייטער, גיב
מיר צוריק מיינע צוויי יאהר!
ער האט ווידער גענומען לאכען,
דאסמאל העכער.
- נישט מעהר ווי די 2 יאהר? טא
גיב זשע מיר אויך אוועק צוריק מיינע
צוויי יאהר. כא כא! איך שטארבען קאן
מען!
- מען קאן און דאך לעבסטו. א
עבירה, וואס אזעלכע מענשען, ווי דו,
טראגט נאך אויף זיך די ערר.
זי האט ברוג אפגעקעהרט דעם
קאפ און מעהר נישט גערעדט. ער
האט נאכמאל א לאך געטון, ארויס-
געשליפט פון הינטער זיך א צייטונג
און גענומען ליינען.

זיין יונג ווייב האט איהם געלייכעט,
איהר ליבע איז נאך אונטערגעווא-
רימט געווארען פון אייפערזוכט צו
איהרער אנ'אמאליגער חבר'טע, וואס
האט געהייסען מינא. זי האט גע-
וואוסט, אז מימי איז פערלייכעט טאג,
איהר מאן נאך ביו'ן היינטגען טאג,
אז מינא איז איהר געווען א דם-שונא,
פארוואס ער האט געהייראט מיט איהר
און אז מינא האט זי בערעדט... ער
האט געדארפט ווייכען פון מינא'ן. ער
איז דאך געווען איהר מאן. מינא איז
דאך געווען א דם-שונא זיין ווייב.

איהם איז אנגעקעהט געווען, זעהר
אנגענעהם געווען, וואס זי איז געווען
אויפערזוכט, און אז זי האט דאס
ארויסגעוויזען, האט ער געפילט עפעס
א מחל'ליגען קיטלען אויף דער נשמה;
ער האט געפילט אימנעפעהר דאס
אייגענע, וואס א יונגער א בן-יהוד
כער.

- וואס בעסטו עפס ביי מיר?
- ביי דיר? ווייל דו ביזט א גו-
טיקע. דו וועסט מיר געבען און קיין
אנדערע נישט. א יא?
- געה צו מינא, זי וועט דיר גע-
בען א פיש, אי פלייש...
דאס האט זי שוין ארויסגעזעט וויי-
כער.

- וואס בעסטו עפס ביי מיר?
- ביי דיר? ווייל דו ביזט א גו-
טיקע. דו וועסט מיר געבען און קיין
אנדערע נישט. א יא?
- געה צו מינא, זי וועט דיר גע-
בען א פיש, אי פלייש...
דאס האט זי שוין ארויסגעזעט וויי-
כער.

וועקען - און וועל נישט לאזען געהן
צו ברוגד'!

און מיט איינמאל אלעס אויס, אויס
טרייסטער! אויס וועקער! נישטא קיי-
נער! נישטא!

ווען דער גרויסער דיכטער האט
פערלאזען די ברעגעס פון ארץ ישראל,
נישט וויסענדיג דאס ער וועט שוין די
ערד קיינמאל נישט בעטרעטען, האט ער
געזאגט: דער ישוב איז קראנק. תל-
אביב איז קראנק - איך וואלט צוגע-
געבען דאס גאנצע יודענטום - מיין
וואונט איז צוריקצוקומען און טרעטען
דעם ישוב א געוונדטען. עס איז עפס
סימבאליש, דאס פערלאזענדיג ארץ-
ישראל, ווי ער וואלט פארגעפילט א
קאטאסטראפע, איז זיין לעצטער וואונט
געווען א געזעניג א שלום אין ישוב.
לאמיר דעם נפטר זיין לעצטען וואונט
ערפולען...

ענטלינגער טערמין פון אנגעבען בקשות אויפ'ן העברעאישען אונ- ווערזיטעט אין ירושלים.

דער סעקרעטאריאט פון דער געזעל-
שאפט פריינד פון העברעאישען אונ-
ווערזיטעט אין ירושלים, איז דערמיט
מודיע די קאנדידאטען, וואס ווילען
שטודירען אויפ'ן ירושלים'ער אוניווער-
זיטעט, אז דעם 25 יולי ה. י. ענדיגט
זיך דער ענטלינגער טערמין פון דער-
לאנגען אלע פארמאליטעטען, וואס זענען
פערבונדען מיט'ן אנקומען אויפ'ן אונ-
ווערזיטעט, ווי למשל: אנגעבען בקשות,
אפצאהלען, גוואראנטע אא"וו.

אין אינטערעס פון די קאנדידאטען
ליגט וואס שנעלער איבערצושיקען זיי-
ערע פאפירען צו דער געזעלשאפט.
הויפטזעכליך ווערט אויפגעקראמט
געמאכט די הייזעהריגע אפיטאריענטען
וועגען דער נויטווענדיגקייט פון צוויי-
לען זיך מיט'ן אנגעבען די ביטעס,
ווייל נאך'ן 25 יולי וועט דער סעקרע-
טאריאט נישט ערלעדיגען קיין שום
ענין, וואס איז פערבונדען מיט'ן אנקו-
מען אויפ'ן אוניווערזיטעט.

די נייע אדרעס פון דער געזעלשאפט
איז: ווארשא, ארלא 11.

- שרה'לע, שרה'לע, שרה'לע, קופי-
דאנטשיקעל מיינס...

ער איז אויפגעשטאנען פונ'ם ארט
און צוגעגאנגען צו איהר.

ער האט זי אנגענומען ביי איהר
צארטען ווייסען נאקען און אריינגע-
קוקט איהר אין פנים פון דער זייט פון
אונטען ארויף: - שרה'לע...

- וואס ווילסטו? - האט זי א גע-
שריי געטון פלומרשט מיט כעס און
אפגעשטופט זיין האנד פון איהר נא-
קען.

אבער אין דעם דאזיגען געשריי
איהרען האט ער געמיהלט, אז זי גיט
נאך.

- פיש, פיש, שרה'לע!...

- פיש, ווייבער, לעבעדיגע! - האט
געשריגען דער פיש-הענדלער פון דרוי-
סען.

- הערסט, שרה'לע? ווייבער לעבע-
דיגע! אויף מיין ווארט, אז דאס מיינט
ער דיר! ס'הארץ זאגט איהם, פער-
שטעפסטו, אז איך וועל היינט עסען
פיש, איכ'ל איהם זאגען, אז ער
זאל ארויסטראגען...

דער מאן האט זיך ארויסגעצויגען
דורכ'ן פענסטער, דאס ווייב האט איהם
אבער אפגעשליפעט.
- עס וועט זיין גענוג, דו וועסט
זיך שוין אפגעסען, איך האב געבראכט
פריהער פיש פון מארק.

- שרה'לע, פאנפאנטשיק מיינס, קו-
פידאנטשיק מיינס, לעבען מיינס! -
האט דער מאן אויסגעשטרעקט זיינע
אָרעמס צו איהר - א כפרה אלע מי-
נאס מיט די מימכעס פאר דיר און
פאר די פיש! לעבען מיינס, א קוש,
א קוש!...

ער האט זיך געזעצט ביי איהר אויף
די קני און צוגערוקט זיינע ליפּען צו
איהרע.
- פאלשער יונג! - האט זי גע-
זאגט, און זיך צושמיכעלט אזוי ווי די
זון, וואס האט דארט אריינגעקוקט אין
די פענסטער.

ב.

די יאגאָווער קהלה האט נאך אויף
 דעם קיין תשובה נישט געגעבען, נאר
 גערוויילט קאנען מיר פערצייכענען, אָן
 יי "יאגאָווער מתים" זענען אויפגע-
 שטאנען תחית המתים...
 וועלט = פערזאָרגער על"ך, האנד-
 ווערקער!
 אַ געוואָלד, אַ געשריי איז איצט
 אַרויס אין דער יודישער מחנה: מען

קאַלאָניעס פאַר קינדער.

האַלב-קאַלאָניעס און גאַנצע קאַלאָניעס.

וואָג - צוואַנציק. - טרויעריגע סטאַטיסטיק.

שוין אַכט יאָהר אָרדענט דער טשענ-סטאָנאָווער „טאָז“ איין די האַלב-קאַלאָניעס פאַר אַנעמישע און שוואַכע קינדער.

די האַלב-קאַלאָניעס האבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר פּראַקטיש צוליעב פיעל טעמס. ראשיט: פערלענגערע קאַלאָניעס ספעציעל איינגעאָרדענטע קאַלאָניעס, וועלכע מוזען בעזיצען די נוי-טיגע איינריכטונגען בכדי די קינדער זאָלען פון די קאַלאָניעס האבען אַ גע-נוס. דאס שאַפן דעם געהעריגען און פאַרענדיגט געהער נישט צו די יידישע זאָכען און פאָדערט גרעסערע געלד-מיטלען; דאָן איז די צאָהל קי-דער בערגעניצט און אָפּהענגיק פון די לאַקאַלע בעדינגונגען, דאָנענען די האַלב-קאַלאָניעס פאָדערן נישט קיין ספעציעלע לאַקאַלע און קאָנען אויך אַ-נעמען קינדער אין אַ גרעסערע צאָהל. אויסער דעם קאָסט דער אויסהאַלט פון קינד אויף די קאַלאָניעס פיעל טי-ערער ווי אויף די האַלב-קאַלאָניעס.

האבענדיג אונטער זיך אַנערפּהא-רונג פון 8 יאָהר אַרבייט אויף דעם געביעט קאן מען דרייט ערקלערען, אַז די האַלב-קאַלאָניע גיט אויסגעציי-כענטע רעזולטאטען, נישט קלענערע פון די קאַלאָניעס. דער וואָג-צוואַנציק מאכט אויס דורכשניטליך 1.66 און מערער חודש'ליך, מאַכט קינדער נע-מען צו אויף דער וואָג איבער דריי קילאָ.

ספעציעל וויכטיג און פון גרויסער בעדייטונג זענען די האַלב-קאַלאָניעס היי-יאָהר, ווען ס'הערשט דער קריזיס און אַרבייטסלאָזיקייט און פיעל קי-דער קומען אין די שולען אָהן פריה-שטיק; די האַלב-קאַלאָניעס דאָר-פערן פשוט פערזיכערען די קינדער אַ מיטגאָ צו דער וועט.

דער „טאָז“ איז דאריבער בעלאָגערט פון הונדערטער מוטערס, וואס ווילען זייער קינד געבען די מעגליכקייט אַ חודש צו עסען 4 מאָל אין טאָג און געניסען פון דער פרישער לופט.

דיי פעטווכט ווענדעט מען אָן דאס נאַטירליכע ביטערוואַסער FRANCISZKA JÓZEFA

ביים „אשל אברהם" און ביי דער „מזרח המכפלה".

(פון אַ רייזע אין ארץ - ישראל).

פון מרדכי דאָנציק.

אַלט און געבוירען איז דער „אשל אברהם", דער בוימ, ביי וועלכען אברהם האט, ווי דער חומש דערצעהלט, אויפ-גענומען 3 מלאכים, וואס זענען געקו-מען צו זיין טיר.

אַנאָיזערנע אַבצוימונג נעמט אַרום און דער בוימ אַליין איז איינגעשלאָ-סען אין אַ מין רינג פון ברעטער. און אַ שטאַנג שפּאַרע אונטער איי-נעם פון זיינע צווייגען, וואס בויגט זיך נידריג צו דער ערד, ווי די משא פון אַזוי פיעל יאָהרען וואָלט זיך שווער געלייגט אויף זיין קאָפּ.

אַלט און געבוירען שטעהט דער „אשל אברהם", וואס האט דעם גאַנג פון דער אייביגקייט געזעהען פאַר זיך - דעם ערשטען פאַרזאָרג פון אונזער אומה מיט זיין שטאַטן געשיצט אין די טעג, ווען די ווין האט, ווי נמרוד'ס פיינען, געשטאָנען מיט איהרע שטראָה-לען איבער זיין קאָפּ.

אַט דאָ האט זיך זיין געזעלט גע-פינען. אַט דאָ האט ער איינגעלאָ אין אַ טאָג „כחום היום" אויפגעוויפן די אויגען און דערוועגן דריי מענטשן.

איז ער זיי געלאָפּען אַקעגען, ווי אַנאָמאָר מ'כנס אורח, פערבויען זיך פאַר זיי צו דער ערד, ווי מ'איז זיך נאָך היינט נאָה אין מורח, ווען אַ גאַסט קומט. אַריינגעפערטען זיי אינע-ווייניג, דערלאָנגט זיי וואָסער, זיי זא-לען אַבוואַשען די מידע שטויבליגע פיס, דערלאָנגט זיי ברויט, זיי זאָלען זיך אונטערלענען דאס האַרץ, געלאָפּען אַ-זאָנען שוין, אַז געסט זענען געקומען און געהייסן איהר באַקען פרישע פלעצליך און אַליין איז ער צוועק אויסקלייבען אַ פריש, יונג שפּעלעך און געשטאָנען עס.

און אַט דאָ, אונטער'ן בוימ, וואו מיר זענען געשטאַנען האט אברהם אויסגעשפּרייט די סעודה פאַר די געסט, ער איז געשטאַנען איבער זיי און זיי בעדינט און „ויאכר" - דער-אעהלט אונז דער חומש - די געסט האבען געגעסען און מן-הסתא נאה

געזען. אַלט און געבוירען איז דער „אשל אברהם" דאס איז נאך אבער אַ קרעפ-טיגער זקן, דער שטאַם - אַ דיקער און בייכער, די צווייגען ברייט צו-נומען, די בלעטער - יונג פרישע גרי-נעלענע.

טראַגט נאָך אַט דער זקן גענוג זאָפט און קראַפט אין זיינע אַדערען און ביינער, שפּרייט ער נאָך פון זיך אַ שטאַטן אויף אַ ברייטען שטח - אַ אַ חיות'דיגען קיהלען שטאַט, ווי דא-מאלס, ווען אברהם איז אונטער איהם געזעסען.

קען מען נאָך היינט אויך געמונען אַברהם און דערפרישונג אין שוין פון זיינע צווייגען און בלעטער.

נישטאָ אבער מער דאס געזעלט. און מלאכים זעהען זיך אויך נישט. אַנשטאט אַ געזעלט דערוועגן מיר אַ פערנעל, די שפיצען פון אַ קלייט-טער, וואס גלייכערט מיט זיין צלם אַקענען דער ווין.

און אנשטאט מלאכים בעגענענען מיר אַראַבער אויף אונזער וועג. איי-נער אַ זקן, דרימלעט אויף אַנאָיזער, וואס שליכט מיט פערמאכטע אויגען, ווייגט אויטאָמאטיש מיט די פיס, וואס הענגען אַרונטער ביז דער ערד, ווי מיט פליגעל.

און ווען אונזער אויטאָמאָביל פאָהרט אַריין אין טייער, קומט אונז אַרויס אַנטקענען אַ מאַנאָך. ער פערבויעט זיך פאַר אונז ווי להבדיל, אברהם, ווען ס'האבען זיך פרוויען פאַר איהם די דריי מלאכים איז געשטאַלט פון מענטשן.

ער איז נאָך אַ יונגער מענטש, דער מאַנאָך, זיין לאַנגע, שוואַרצע באַרד צעשייבערט, די לאַנגע האַר האַרען לאַקענווייז פון אונטער זיין שוואַרצען קאַלפּאָק, וואס איז ווי צוגעוואקסען צו זיין קאָפּ. דער אַבנערטראַגענער כאַלאַט איז אַרומגעכאַפט מיט אַ שטויק ביי די לענדען, אויף די באַרוויסע פיס - סאָנדאָלען.

גערן געוואָלט בלייבען אין שטאָרט, אָהן די ווייבער; וואס זאָלען זיי אַבער טהון, ס'ווייב איז דאָך אויף דער דא-טשע און זאָלען זיי נאָר פרויבערן נישט צו קומען, איז אַ וועג-בראָך צו זיי-ערע יאָהרען...

דאָ קען מען ריכטיג זאָגען, אַז עס איז פאונס וואָ ברצון...

האַט רחמנות אויף דער אַלטער מאַמע.

מען גיט אונז איבער פאלגענדען אונגלייבליכען פאַקט: גיטל דאָרפמאן, אַ פרוי קרוב צו גינציג יאָהר, וואוינט אין אַ קעלער, פון וועלכען זי האט בעקומען אַנאָ-סמיסע און זי וועט זיך איהר'ש בקרוב וואָלגערן אין דער גאַס. וואָלט די חרפה און דער וועהטאָג נישט געווען אַזוי גרויס, ווען די דאָזיגע אומגליק-ליכע פרוי, וואָלט געווען עלענד. האט זי אבער אַ טאָכטער שרה ג., וועלכע האט אַ בעקוועהמע וואוינונג און קאן גאַנץ דרייטס אַריינגעמען די אַלטע מוטער צו זיך, פּערט, ווי מען דער-צעהלט אונז, האט מיט עטליכע וואָכען צוריק איהרס אַ ווהן פון אַמעריקאַ איבערגעלאָזט טאַקי ביי דער זעלבער טאָכטער, אַ פאָר צעהנדיג דאָלאַר, פרי אויסצוהאַלטען די מוטער.

זי האט טאַקי נאך קינדער, גאָנץ יענע וואוינען אין ענגע דירות און האבען נישט קיין פרנסה. ביי דער געלעגנהייט איז כדאי אויפגעקוקען צו מאַכען איהרס אַנא-איניקעל, דעם ה' בראַדע, פארוואס ער אינטערווענירט נישט וועגען דעם ענין.

עס איז צו האַפּען, אַז די טאָכטער וועט איהר בעשלוס דאָך ענדערן און רהמנות האבען אויף דער אַלטער מו-טער.

אויף ווידערוועהן.

נען מיר געשטאַנען אין דער ערשטער אַלעע אין אַ טייער און אַבסערווירט די דורכגעקער. דערווייל זעהט מען ווי פערשידענע געשטאַלטען, טייל מיט פעקלעך אין די הענט, טייל ווירער מיט וואָליקעס איילען זיך שוועל און לויפן צו דער ריכטיג פון דער באָהן-שטאַציע. האבען מיר דאָך פערשטאַנען, אַז דאס זענען די גליקליכע-אונגליק-ליכע מענער, וועלכע לויפן אַרויס מיט'ן לעצטען צוג קיין בלאַקאָוויט צו זייערע ווייבער אויף שבת.

רופט זיך אַב ר' גרשון ב. אַזוי צו זאָגען: שטעלט אייך פאַר, ווען די אַלע מענער, וועלכע לויפן אַזוי איצט אין דעם גאַס רעגען צו דער באָהן, וואָלטען געדאַרפט אַרויסנעמען אין דער סופה, צו וואָלטען זיי אפילו גענומען טראַכ-טע וועגען דעם? ס'רעכענט דאָך, טאָ ווי אַזוי קאָן עמיצען איינפאַלען צו געהן אין דער סופה אַריין? און אַט איצט, ווען ס'גיסט, אַז מען ווערט אַדורכגעגעצט צום ביינ, פונדעסטווע-גען לויפן זיי אַלע אַזוי, ווי מען וואָלט זיי געיאָגט. פאַרוואָס? דאס דאַטשע - מקום איז אויך דאָך נישט מער ווי אַ סופה, אַ דירת-אריי?!

אַלע האבען צוגעשטאַקעלט מיט די קעפּ און געגעבען ר' גרשון'ען גע-רעכט, נאָר איין ר' יאָסעל ר. האָט נישט מסכים געווען מיט די אויספיה-רונגען פון ר' גרשון'ען און האט דאס געגעבען אַזוי צו פערשטעהן: סכות זענען דאָך געמאַכט געווארען בלויז פאַר מענער און היות ווי ווייבער זע-נען דערפון פטור, אַרט זיי נישט, אויב דעם מאָן גלוסט יאָ אַהינגענומען אַדער נישט דאַטשעס אבער - דאס איז דאָך בלויז אַ ווייבערישער ענין און ווען ס'קומט שבת און די פרוי דאָרף, אַז דער מאָן זאָל איהר ברענגען די פּעק מיט די פעקלעך, מוז ער קומען, ווען עס זאָל אפילו רעגענען מיט שטיינער...

גלויבט מיר - ערקלערט ווייטער ר' יוסף ר. - אַז די מענער וואָלטען

קוקט ער אונז אָן שווייגענדיג מיט שפּילקעדיגע אויגעלעך, קלייבט איבער מיט די פינגער אַ בינטעל שליסלען. זיצען מיר ביים ברעג פון „אשל אברהם", די ווין פאַליעט, אין שטאַטען פון אַלטען פערהייליגטען בוימ - דער שטומער עדות פון אונזער פריהמאַרגען - איז אַבער קיהל. פייכטליך-קיהל.

טראַגט זיך מיט אַמאָל דורך אַ ווינטעל - אַ לייכט, שפּילעוודיג ווי-טעל, נעהמט דער אַלטער בוימ צו-שאַקלען מיט די צווייגען און אונטער-מורמלען פאַר זיך מיט די בלעטער.

הער איך מיך איין אין דעם שטילען מורמעל פון זקן'ס ליעס, שפיץ אָן מיינע אויערען צו פערשטעהן, וואס ער רעדט צו זיך אַליין. פערשטעה איך יאָ און פערשטעה נישט, ווארום דער זקן האט דאך אַזוי פיעל צו דערצעהלען, טראַגט ער דאָך די סודות פון אייביגקייט פון אונזער אייביגקייט אין זיין קרעפטיג-ברייטען שטאַם, אין זיינע צעשטרעקטע צוויי-גען, אין דער יונג-פרישער גרינקייט פון זיינע בלעטער.

און איך שטעה, בעטראַכט די פעל-דער, וואס שפּרייטען זיך פאַר די פיס, דאס זענען די „אלוני ממרא".

מיט שטילען האַרצשרעק בעטראַכט איך די דעכער פון די הייזער אין חבּרון, וואס נעהמען זיך אַרויסשליסלען. דער אויטאָמאָביל שניידט זיך אַריין אין שטאַלע געסלעך, זרעהט זיך און קירעוועט זיך אויף דעם שטויניג-שלענ-געלדיגען טראַקט.

פאָהרען מיר צו דער מזרח המכפלה. איך קאן זיך אבער נישט בעפרייען פון דעם טרויער, וואס חבּרון ווייזט מיט אַמאָל.

אַט זענען מיר אויף דער גאַס, וואו די ישיבה איז געשטאַנען, דער בנין שטעהט איצט אַ פוסטער, מיט פער-האַקטע לאַדענס און טירען.

און אַט זענען די הייזער, וואו צעהנ-דלינגער אונשוילדיגע יונגע יודישע לע-בענס זענען אומגעקומען פון די רוצ-חישע אַראַבישע הענט.

און אַט איז דאס אַראַבישע געזינ-דעל, באַרוויסע, אַבנעריסענע, ווילדע, ווי מ'וואָלט זיי פון פינסטערע וואַלד-אייך צושטעלען אַלע נייעסען און פליכטקעס פון דער וואָך. האָב איך מיך טאַקי מיישב געווען און בעשלאָ-סען צו מאַכען אַנאָיפעררייט כאַטש אויף אַ צוויי וואָכען. ס'מאַכט נישט, איהר וועט זיך מוזען בענען אַ צוויי וואָכען אָהן „וואס געהערט און וואס געזעהן".

איך פאָהר אַרויס אויף אַ זומער-וואוינונג זעהען ווי אַזוי אונזער יו-דעלעך פערברענגען זומער און וויל גלייכצייטיג זיך אויך אַביסעל אַפּרווהען און געניסען פון גאַס'ס ליכטיגער, זו-גיגער וועלט.

8 יאָהר האב איך כסדר וואָך איין, וואָך אויס אַבסערווירט דאס יודישע לעבען אין אונזער שטאָט און דאס, וואס כ'האב גערעכענט, אַז ס'וועט אייך אינטערעסירען - אויפגעשריבען און עס אייך אַוועקגעגעבען. די וועלט וועט נישט אונטערגעהן, אַז סך-הכול 2 וואָכען וועט איהר נישט וויסען וואס ס'טהוט זיך אין שטאָדט, ס'וועט אייך אַ סך גלייכער זיין... כאַטש אינגאנצען מיינער פטור וועט איהר נישט ווערען, ווארום ווי שייך, אַז איך זאָל אייך נישט וועלען מהנה זיין מיט דעם, וואס איך וועל זעהן אויך דער דאַטשע און אייך אַבגעבען אַ גרוס פון וואָלד און פעלד און פון אונזערע גענו - פאַרדאָן, ווייבער, וועלכע פאַשען זיך אין די פענסיאָנאַטען און געהן אַרום פוסט און פאַס און בעקלאָנען זיך אויף זייער ביטערען גורל...

זייט-זשע מיר געוונט, ליעבעלעזער, און האט נישט פעראיבעל אויף מיין דרייטסקייט צו נעמען אורלויב פונקט דאמאלס, ווען עס דערנענטערט זיך היטלע'רס סוף און די יודען זענען גיי-גריג יעדען פריהמאַרגען, ווען זיי כאַפּען די צייטונג, צו וויסען, צי עס איז שוין נאך איהם. זייט רוהיג, אפילו ווען איך וועל דאָ נישט זיין, וועט ער אויך אַ סוף האבען - אַלואַ צום ווידערוועהן!

לויז

דער קאָנקורס פון ייוואָ אויף דער בעסטער אויטאָביאָגראַפיע פון אַ יודישען יוגענדליכען

די ווענדונג פון ייוואָ צו דער יודישער יוגענד וועט אַ קאָנקורס אויף דער בעסטער אויטאָביאָגראַפיע פון אַ יודישען יוגענדליכען האט געפֿינען אַ לעבעדיגען אָפּקלאַנג אין אַלע לענדער, דערהויפּט פון מזרח-אײראָפּאָ. עס זענען אָנגעקומען זעהר פילע אָנפֿאַ-געס פון פּוילען, ליטע, לעטלאַנד, רוס-מעניע, טשעכאָסלאָוואַקיי, ארץ-ישראל און ביז סוף מאי זענען שוין געווען צוגעשיקט עטליכע צעהנדליגן מאָנא-סקריפטען. אַלע צוגעשיקטע אַרבייטען וועלען איבערגעגעבען ווערען אין דער זשורי, נאָכדעם ווי דער סערמין פון קאָנקורס וועט זיך ענדיגען.

לויט דער בקשה פון אַ היפּשע צאהל פּערזאָנען, וואס ווילען זיך בע-טייליגען אין קאָנקורס און קענען נישט בעווייזען צו פּערענדיגען זייער אַר-בייט ביז דעם 1 יולי, האט דער ייוואָ בעזעצטען צו סערלענגערן דעם סט-מין פאַר'ן צושיקען אויף 2 חדשים, ד. ה. ביז דעם 1 סעפטעמבער ד. י. די רעזולטאַטען פון קאָנקורס וועלען פוב-ליקירט ווערען דעם 1 נאוועמבער אין דער גאַנצער יודישער פרעסע.

מיר דערמאָנען ביי דער געלעגענ-הייט די גרונד-בעדינגונגען פונ'ם קאָ-קורס:

בעטייליגען זיך קען יעדער יודישער פאראכטאָגען פרייטאָג, באלד נאָכ'ן ערהאַלטען די שרעקליכע ידיעה וועגען טויט פונ'ם גרעסטען העברעאישען דיפּטער ח. נ. ביאליק, האָט דער ה"י גער, "תרבות" סניף אַרויסגעלאזט אַן-איינמאָל בלאָס א. נ. "אלון כּוֹח".

פּויריגען זונטאָ און דורכ'ן "תרבות" צונויפגערופען געווארען אַ טרויער-זי-צונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בע-טייליגט אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען פון רעכטס ביז לינקס.

עס איז אויסגעוועהלט געווארען אַ קאָמיטעט צו בעהערען דעם אנדענק פון גרויסען נפטר, אין קאָמיטעט זע-נען אַרײַן די ה"ה: בעריש ווערליקער (קהלה), יהושע געלבער (ברית הקנאים), י. לעוואַוויטש (ההלוח הפּלל ציוני), פּרוי וועקלער (וויזא), י. יאָכימאוויטש (קרן היסוד), ליבערמאַן (יודענשטאטס פארטיי), י. טשענסטאכאווסקי (קרן קימת), דר. מערינג (ציוניסטישע אַרגא-ניזאציע), פ. שפיראָ (ניכנאוויטש), הויפט-מאַן (השומר הצעיר), ש. נעמיראוויטש (ברית הנהגה), יאָקאָוויטש (בית"ר).

קאָמוניקאַט פון „תרבות“

פאראכטאָגען פרייטאָג, באלד נאָכ'ן ערהאַלטען די שרעקליכע ידיעה וועגען טויט פונ'ם גרעסטען העברעאישען דיפּטער ח. נ. ביאליק, האָט דער ה"י גער, "תרבות" סניף אַרויסגעלאזט אַן-איינמאָל בלאָס א. נ. "אלון כּוֹח".

פּויריגען זונטאָ און דורכ'ן "תרבות" צונויפגערופען געווארען אַ טרויער-זי-צונג, אין וועלכער עס האָבען זיך בע-טייליגט אַלע ציוניסטישע גרופּירונגען פון רעכטס ביז לינקס.

עס איז אויסגעוועהלט געווארען אַ קאָמיטעט צו בעהערען דעם אנדענק פון גרויסען נפטר, אין קאָמיטעט זע-נען אַרײַן די ה"ה: בעריש ווערליקער (קהלה), יהושע געלבער (ברית הקנאים), י. לעוואַוויטש (ההלוח הפּלל ציוני), פּרוי וועקלער (וויזא), י. יאָכימאוויטש (קרן היסוד), ליבערמאַן (יודענשטאטס פארטיי), י. טשענסטאכאווסקי (קרן קימת), דר. מערינג (ציוניסטישע אַרגא-ניזאציע), פ. שפיראָ (ניכנאוויטש), הויפט-מאַן (השומר הצעיר), ש. נעמיראוויטש (ברית הנהגה), יאָקאָוויטש (בית"ר).

העבער 26 מיליאָרד זל

דער בעסטער בעווייז פאַר דער היירליכער ענטוויקלונג פון פ. ק. א. און דער זיכערקייט, וואס די דאָזיגע אינסטיטוציע געאָרנטירט די איהר אַנ-געטרויעטע רעפּאָזיציע, איז דער קאַל-סאָלער אומאָץ, וועלכער האט פּוירי-גאס יאהר אויסגעמאַכט העכער 26 מיליאָרד זל.

די היגע קהלה צום טויט פון פער-שטאַרבענעם פּאָלקס-דיכטער ח. נ. ביאליק.

פּייטאָג אין דערפריה האָט פרעזעס ראָזענבערג אין נאָמען פון דער יודישער קהלה אין טשענסטאָכאָו אַרויסגע-שיקט קיין תל-אביב, פאָלגענדע טעלע-גראַמע:

עיריה תל-אביב.

יחיה עם כל העם העברי הנני מבכים את מות משוררנו הלאומי ביאליק ומכיעים השתתפותנו בצער משפחתו קהלה העברית בצנסטחוב.

גרויסע אקאדעמיע צום אנדענק פון חיים נחמן ביאליק ז"ל.

לויט דער איניציאַטיוו פון ענטשטאָ-גענעם קאָמיטעט צו בעהערען דעם אַנ-דענק פון פּלוצלינג פערשטאַרבענעם דיכטער חיים נחמן ביאליק ז"ל, וועט מאַנטאָג, דעם 16 ד. ה. האַלב 10 אַ זייער אוועק פאַרקומען אין קינא-זאַל "לונא" אַ טרויער-אָקאדעמיע לכבוד דעם אַנדענק פון גרויסען נפטר.

ס'איז צו האָפען, אַז די גאַנצע היגע יודישע צעפּלעקערונג וועט קומען זיך בעטייליגען אין דער דאָזיגער טרויער-מאַגניפּענטאַציע. ביילעטען צו בעקומען אין געוועלכע פון ה' ליבעראַוויטש.

אָנטונג! אויספערקויף!!! אָנטונג!

צו זעהר ביליגע פרייווען פערקויפט אויס דער האַלץ-לאַגער פון פירמא

Przemysł Leśny „JULJANKA“

CZĘSTOCHOWA, KOPERNIKA № 17. TELEFON 17-64.

אַלערליי העלצער ווייכע און האַרטע, ווי: יעשאָן, דאַמב, בוק, אַלשינע, יאָוואָר, ברושעזשינע, סאַסנאווע, טישלער און אַנדערע בעזיימטע העלצער, ווי אויך שפּריכעס דעמבאָווע אין יעשאָנאווע.

KURSY HANDLOWE
zatwierdzone przez Ministerstwo W. R. i O. P. za № 20902/18
rozpoczynają wakacyjny kurs wykładów
BUCHALTERJI pod kier. R. German-Szumacherowej
KOŃCZĄCYM WYDAJE SIĘ ŚWIADECTWA.
Kancelaria: ul. Dąbrowskiego 11, front, II piętro m. 5.
Telefon 22-75.
Tamże I-a szkoła pisania na maszynach.

Szkoła Rzemieśln.-Przemysłowa dla Żydów w Częstochowie
podaje do wiadomości, iż zapisy dla nowo-wstępujących uczniów rozpoczęły się z dniem 15-go maja b. r.

SZKOŁA KOEDUKACYJNA i PRZEDSZKOLE
z prawami szkół państwowych
ZOFJI WAJNSZTOKÓWNY
w Częstochowie, Aleja 20, telef. 10-78
przyjmuje zapisy nowowstępujących do wszystkich klas i do przedszkola (dzieci od lat 3-6). Egzaminy systemem lekcyjnym.
Kancelaria czynna codziennie od 4—7 p. p.
UWAGA: Lokal szkolny został znacznie rozszerzony.
Przedszkole przeniesione do oddzielnego lokalu.

URODONAL

Zwalcza reumatyzm podagry plasek skleroze

czyści nerki oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterje i zwalczą otłost

Do nabycia we wszystkich aptekach i skl. apt.
Przedstawicielstwo **Warszawa, Fredry 4.**

PROSZKI „KOWALSKINA”
STOSUJE SIĘ PRZY UPORCZYWYM
BOLACH GŁOWY
KONIECZNIE ZE ZNAKIEM
"SERCE W DIERŚCIENIU"
FABRYKA CHEM.-FARMAC. „ARKOWALSKI”, WARSZAWA

וויילסט עמיגרירונג אָדער בלייבען אין לאַנד?

איבעראל העלפט דיר שאפען אַ גוטע פרנסה און אַ ויכערע עקזיסטענץ דאָס פאַר דער מאָדערנער פערפומערע און קאָסמעטיק פאַבריקאַציע

פון דר. כעמיע ש. ריטשטיין

דירעקטאָר פון די טעכנאָ-כעמיע קורסען ביי דער געז. "הילף דורך אַרבייט" אין ווילנא, לאַנגיעהריגער פראקטיקער און לייער פון פערשידענע לאַבאָראַטאָריעס.

דאָס האַנדל פון דאָס איינציגע פאַכבונד אין דער יודישער שפּראַך, וועלכעס באַזירט אויף טעאָרעטישע און פראַקטישע יסודות און אויף אַ 30 יעהריגער דערפאָהרונג פון מחבר. עס דערמעגליכט יעדען איינעם גלייך צו פאַבריצירען די פערשידענע פערפומערע און קאָסמעטישע אַרטיקלען. פאַדערט אומזיסט זעהר אינטערעסאַנטע פראַקטעקטען!

Dr. S. Rutzstajn, Wilno, ul. Rydza Śmigłego 20, m. 1.

ביאָ גוראָ א. א. וו.

אינפאַרמאַציע און איינשרייבונגען אין סקערטאָריאַט פון דער געז. פאַר לאַנדקענסשאַפט, אָלע 20.

א הערצל-אקאדעמיע אין דאקאוו.

דעם 8 ד. ה. איז אין ראקאו פאַר-געקומען אַ טרויער-אָקאדעמיע צוליב דער 30 טער יאהרצייט פון דר. טעאָדאָר הערצל, איינגעפירט דורך דעם ראָ-קאווער בית"ר.

פונקט 6 א זייער נאכמיטאג האט געעפנט די אקאדעמיע דער מקד-הקן ח. לייב קורלאנד, איבערגעבנדיג

Kino „EDEN”

היינט און ווייטער
רעטזעל האַפט!
עמאַציאָנירענד!
טשאַרלי טשאַן
דער געלער דוטשקטיוו

זעהר אינטערעסאַנטע דראַמע אויסער'ן פראַגראַם:
פאַקס-אַקטאָרישעטען פון דער וואָן ווי אויך א פּרעכטיגע קאָמעדיע
א באַל אין פּיושאַמעס

שבת און זונטאָג 12 30 מיטאָג
„נאָנאַנאַ”

Kino „LUNA”

דראַמאַטישער קאָנפּליקט פון ליידינשאַפט און געפיהל

ווי=אויפגאנג

מיט דזשאַנעט געניאָר
אין דזשאַרדזש אַפּריען
רעזשיסירט דורך דעם געניאָלען וו. פ. מורנוי
איבער'ן פראַגראַם:
פאַט און פאַרמאַונט - אַקטאָריען.

שבת און זונטאָג מיטאָג
„האַרד פון לעבען”

„ATLANTIC”

אַנאָדאָווא 14.
גרויסער שפּאַנען-פילם מיט די גרעסטע 4 קינא-סטאַרס
גרעטאַ גאַרפאַ
ראַמאַן גאַוואַראַ
ליאָנעל באַרימאַר
און לואיס סטאַן

מאָנאָ האַרי

(2) גראַטעסק-פילם
פריגאָ ווכט אַ פאַסטען
אויסער'ן פראַגראַם
איבערזיכט פון די וועלט-געזעהנשישען.

אויספלוגען-קאַלענדאַר פון דער יוד. געז. פאַר לאַנדקענסשאַפט.

(1) זונטאָג, דעם 15 ד. ה. קינט פאַר אַנ'אויספלוג מיט אויסגאָסען קיין פאַפּוב לויט דער איניציאַטיוו פון די פאַרזעצן און פאַטאָגראַפיען סעקציעס. ס'איז וואונדערט מיטצונעמען פאַ-טאָגראַפיעס אַפּאַראַטען ווי אויך מוזיק-אינסטרומענטען, ווי באַנאָלא, מאַנדאָלין, האַרמאָניקע, איינשרייבונגען אין סעק-רעטאַריאַט ביז'ן 14 ד. ה. פון 8-30 ביז 10 אָווענד.

(2) שבת, דעם 21 ד. ה. אַנ'אויספלוג אין אַנטשטאַל פאַר געזעלשאַפּטליכער פערזענלעכער (אויבערזעצטע) פאַ-לעטשאַפּט.

(3) זונטאָג, דעם 22 ד. ה. אַנ'אויס-פלוג אין גאַרשקאָווסקע גאָר.

א דאָנסינג אין „מכבי”.

מאַרגען שבת, דעם 14 ד. ה. קומט פאַר אין ליטוויש-וועלטליכע זאַל פון „מכבי” אַ דאָנסינג מיט'ן אַנטייל פון אַנ'ערשטקלאַסיגען אַרקעסטער. אָנהויב 9 אָווענד. ביליגער בופעס.

אויספלוג מיט דער ווייסעל-ליניע.

אין די טעג פון 16-30 ד. ה. ווערט אַרגאַניזירט א 10-טאָגיקער אויספלוג א.נ. „מיט דער ווייסעל-ליניע”. צעזוכט וועלען ווערען: פּלאַצק, וואַלאַלאַוועק, טשעכאָטישען (צווייטאָגיקער איפהאַלעס) טאַרן, גדיניע, העל, אכלאווע, קאַרוויע (דריטאָגיקער אויפהאַלעס), יאַסטרושע-מ-